

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2,
tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 599
din data de 09.10.2013

Dosar nr. 417/2013

Petiția nr. 3086/29.04.2013

Petent: G.S.

Reclamat: R.A.P.

Obiect: Expresii jignitoare la adresa petentului cu privire la etnia acestuia, în public, respectiv, locul de muncă.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților.

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului:

I.1.1. G.S.,

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului:

I.2.1. R.A.P.,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare.

1. Petentul se consideră discriminat, pe criteriu etnic, de către colegul și superiorul său, doctorul R.A.P., deoarece acesta din urmă a folosit expresii și comentarii jignitoare la locul de muncă la adresa petentului, vis a vis de etnia acestuia, respectiv, etnia romă.

III. Procedura de citare.

1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

2. Petentul a fost citat prin adresa nr. 3086/23.05.2013 și partea reclamată prin adresa înregistrată cu nr. 3560/23.05.2013, procedura de citare fiind astfel îndeplinită, conform dispozițiilor O.G. nr.137/2000, republicată.

3. La termenul de audieri din data de 10.06.2013, părțile nu au fost prezente

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

1. Petentul se consideră discriminat de către colegul și superiorul său, dr. R.A.P. , deoarece este de etnie romă și reclamatul în nenumărate rânduri comentează jignitor la adresa acestuia, la locul de muncă, în speță, în Spitalul de Primiri Urgențe ..., susținând că toți țiganii sunt ciori, puturoși și alte învective.
2. Petentul susține că și în data de **24.04.2013**, reclamatul a făcut comentarii foarte jignitoare la adresa acestuia, când la unitatea de primiri urgențe a spitalului din ... a fost adusă bunica petentului, cu un puseu de tensiune.
3. Petentul subliniază că la data de 24.04.2013 reclamatul a afirmat că familia acestuia este mai neagră decât el.
4. Petentul susține că l-a întrebat pe medicul-coleg dacă este vreo problemă în acest sens și ar dori o discuție cu acesta, fiind extrem de jignit de cele afirmate de către reclamat. Petentul afirmă că, ulterior medicul-coleg a continuat și mai agresiv afirmând în prezența celorlalți colegi “te f.. în gură **cioară neagră**“, reclamatul solicitând telefonic organele de poliție și susținând că ar fi fost amenințat de către petent. Petentul precizează că nu a amenințat reclamatul, iar persoanele prezente pot confirma acest fapt.
5. Petentul susține, de asemenea, că este o persoană integrată social, având același loc de muncă de 5 ani și solicită C.N.C.D. sancționarea reclamatului cu privire la comportamentul jignitor referitor la etnia acestuia, raportat la OG.137/2000 republicată.
6. Petentul precizează că la incidentul din data de 24.04.2013 au fost prezenți următorii colegi: B.C., B.L., B.I., ale căror declarații sunt depuse la dosar și care confirmă comportamentul neadecvat al reclamatului. De asemenea, la dosar a fost transmisă și o notă de informare semnată de un număr de 49 de angajați din cadrul UPU, care de asemenea, confirmă comportamentul neadecvat al reclamatului.

Susținerile părții reclamate

1. Din punctul de vedere emis și transmis la dosar, înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 3958/10.06.2013, partea reclamată a omis și transmiterea paginilor verso a documentației depusă la dosarul cauzei, iar din susținerile regăsite la dosar și cele care sunt scrise în mod lizibil, reclamatul susține că respinge acuzațiile făcute de petent și, de asemenea precizează că petentul nu a luat în considerare solicitările acestuia de a-și relua activitățile profesionale alături de domnia sa și nu să se ocupe de bunica lui care era tratată de un alt medic.
2. Reclamatul susține de asemenea că acuzațiile cu privire la învectivele menționate de petent sunt neadevărate, acestea nefăcând parte din vocabularul domniei sale.
3. Reclamatul susține de asemenea, că a fost informat asupra faptului că petentul a intimidat și bruscat martorii pentru a-i susține apărările în defavoarea domniei sale.
4. Reclamatul susține că este regretabil că s-a ajuns ca unii asistenți să nu-și mai cunoască limitele atât profesionale cât mai ales a bunelor maniere.

5. Reclamatul susține că petentul i-a solicitat în ziua incidentului o întrevedere în fața spitalului la ora 19, domnia sa resimțind acest fapt ca pe o amenințare, și drept urmare a telefonat la 112 simțindu-și viața în pericol.
6. Reclamatul susține că petentul are un vocabular vulgar la adresa pacienților, chiar și a celor de etnie romă.
7. Reclamatul mai susține totodată că petentul i-a solicitat de mai multe ori să îi consulte rudele sau cunoștințele, iar domnia sa nu l-a refuzat.
8. Reclamatul a depus la dosar două declarații de martori, ale doamnelor doctore S.B., care susțin că în ziua incidentului a fost serviciu, dar nu a auzit schimb de cuvinte jignitoare între petent și reclamat, altercația dintre cei doi fiindu-i relatată de alte persoane, aceasta menționând incidentul în registru de gardă, având în vedere că a fost anunțată poliția, iar doamna dr. C.A. susține că domnia sa a preluat-o pe bunica asistentului și că a fost o situație tensionată între petent și reclamat, însă nu a auzit înjurături.

Susținerea Spitalului Județean de Urgență ...

Prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu nr. 5212/07.08.2013, Spitalul Județean de Urgență ..., ne aduce la cunoștință următoarele aspecte:

În urma întrunirii membrilor Consiliului Etic în ședința din data de 18.06.2013, aceștia au analizat reclamația susnumitului și au hotărât că această plângere, este de competența Comisiei de Disciplină a Spitalului Județean de Urgență ..., întrucât se confirmă comportamentul neadecvat al domnului doctor R.A.P.. În urma ședinței din data de 18.06.2013, membrii consiliului etic au propus conducerii unității transferul cazului Comisiei de disciplină. Membrii Comitetului Director al unității, au hotărât în cadrul ședinței din data de 01.07.2013, faptul că plângerea trebuie analizată de către Comisia de Disciplină a unității.

Având în vedere aspectele mai sus menționate, Comisia de disciplină a demarat procedurile aferente cercetării disciplinare față de reclamat, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. În acest sens, a fost convocat reclamatul în vederea susținerii unui punct de vedere cu privire la plângerea înregistrată, de asemenea a fost invitat și petentul pentru a-și susține plângerea, totodată au fost invitați să participe și martorii care au asistat la evenimentul din data de 24.04.2013.

Comisia de disciplină a procedat la cercetarea disciplinară a reclamatului în data de 29.07.2013, fiind prezenți să-și susțină punctul de vedere atât reclamatul și petentul cât și martorii B.L. și B.C., fiind contactată telefonic și B.I., care și-a susținut declarația dată în scris. S-a avut în vedere și nota de informare semnată de un număr de 49 angajați din cadrul UPU, printre aceștia reclama comportamentul neadecvat al reclamatului. Toate aceste aspecte au fost consemnate în procesul verbal nr.14354-29.07.2013.

În urma analizării acestui caz de către membri Comisiei de Disciplină a unității, s-a ajuns la concluzia că reclamatul a încălcat prevederile Regulamentului de Ordine Interioară, aceștia întocmind un referat cu sancțiunea propusă, înaintându-l domnului manager M.I.A.. Sancțiunea propusă fiind „reducerea salariului de bază pe o durată de 3 luni cu 10% ” conform prevederilor articolului 248 alin.1, lit.c din Legea nr.53/2003 .

În urma aprobării sancțiunii propuse de către managerul unității, în data de 31.07.2013 s-a emis Decizia nr.802 cu privire la sancționarea disciplinară a reclamatului. Totodată, prin decizia mai sus menționată I s-a adus la cunoștință reclamatului faptul că

în cazul în care va continua în săvârșirea de abateri disciplinare, acestea pot avea drept rezultat sancțiuni mai aspre, care pot duce până la desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă, conform prevederilor legale.

A fost transmisă la dosar în copie Decizia nr.802 din data de 31.07.2013

V. Motivele de fapt și de drept

1. **În fapt**, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (C.N.C.D.) reține că este sesizat cu un posibil comportament discriminatoriu, concretizat prin nenumărate jigniri la locul de muncă, în speță, Spitalul de Urgențe Satu Mare, ale reclamatului care afirmă *că toți țiganii sunt ciori, puturoși și alte injectivă de genul familia ta este mai neagră decât tine*, la adresa petentului .

2. **În drept**, Colegiul se raportează la dispozițiile O.G. nr.137/2000, republicată, care la **art.1 alin.2** prevede că *”Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării, sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: ... e) drepturi economice, sociale și culturale, în special: IV) dreptul la sănătate, dreptul la îngrijire medicală, la securitate socială și la servicii sociale; ....”*, iar la **art.2 alin.1** prevede că *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

3. Astfel, Colegiul reiterează faptul că un aspect definitiv al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un **criteriu interzis**. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant, în circumstanțe similare sau comparabile. Or, **discriminarea directă** presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu: origine rasială sau etnică, religie, etc). Din acest punct de vedere discriminarea directă presupune o **legătură de cauzalitate** identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate la persoana care este supusă discriminării.

4. Astfel, **natura discriminării**, sub aspectul ei **constitutiv**, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată. Același raționament este aplicabil și în cazul **discriminării indirecte**, astfel cum este prevăzut în art.2 alin.3 din O.G. 137/2000, republicată, cu precizarea că **raportul de cauzalitate este indirect**, și cu atât mai mult în cazul **hărțuirii**, așa cum este reglementată în art.2 alin.5. În cazul hărțuirii, **raportul de cauzalitate este direct**, iar acest aspect rezultă din însăși

formularea dată de legiutor, în speță. Același raționament, față de formularea dată de legiutor, îl regăsim și în privința faptei de încălcare a dreptului la demnitate.

5. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art.2 al O.G. 137/2000, republicată, în particular, prin utilizarea sintagmei „**pe bază de**”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, „*pe bază de...*”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (*tratamentul diferențiat*) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (*origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, etc.*) invocat de către reclamant (**petent**), constituie un factor relevant sau determinant, în acțiunea sau inacțiunea imputată pârâtului (**reclamatului**).

6. Analiza raportului de cauzalitate, pe lângă reținerea faptei ca și discriminare, ne permite și individualizarea sancțiunii contravenționale, sub aspectul aplicării sancțiunii între limitele prevăzute de lege, în funcție de **forma de vinovăție**. După cum am reținut, raportul de cauzalitate dintre faptă și criteriu poate fi direct sau indirect, fapt ce conduce la reținerea formelor de vinovăție prevăzute de legea penală, intenția și culpa.

7. **Astfel**, Se reține art. 15 al O.G. nr. 137/2000 care prevede următoarele: „*constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestui la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia*”.

8. De asemenea, Constituția României în art. 1 alin. (3) consacră garantarea demnității omului ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației.

Scopul legitim urmărit este protecția demnității umane a persoanelor. Respectarea demnității umane a persoanelor de alte etnii, în special ca a celor de etnie romă este un scop legitim urmărit de stat în condițiile în care este de notorietate existența unor stereotipuri și prejudecăți în România precum și în afara granițelor țării noastre.

10. Pe de altă parte, în contextul **dreptului de a nu fi supus discriminării** și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere al criteriului de la care un comportament reprobabil are a fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui, în raport cu sexul, vârsta, starea de sănătate a victimei și alte asemenea elemente referitoare la situația victimei.

11. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **tratamentul a fost calificat ca fiind "degradant"** dacă a **cauzat victimelor sentimente de teamă**, de neliniște și **de inferioritate, de natură a le umili și a le înjosi** (a se vedea, în acest sens, Kudla împotriva Poloniei [MC], Cererea nr. 30.210/96, paragraful 92, ECHR 2000-XI).

12. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției, Curtea examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55). Cu

toate acestea, absența unui asemenea scop nu ar putea exclude într-o manieră definitivă constatarea unei încălcări a art. 3.

13. Raportat la speță, reținem că declarațiile reclamatului de genul: *toți țiganii sunt ciori, puturoși, familia este mai neagră decât el, te f. în gură cioară neagră*“, aduc atingere gravă **demnității umane a persoanelor de etnie romă, cauzează acestora un sentiment de inferioritate, de natură a le umili și a le înjosi.**

14. Măsura constatării și sancționării unui astfel de comportament **este necesară într-o societate democratică** în care demnitatea umană este garantată. Demnitatea umană este un element important în respectul de sine al oricărui cetățean.

15. **Măsura este proporțională cu scopul urmărit**, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a diferitelor categorii de persoane din România.

5.2.1 Colegiul director consideră că măsura de constatare a contravenției se impune cu atât mai mult cu cât afirmațiile au fost făcute de o persoană aflată într-o funcție publică, adresate unei persoane aflate în subordinea sa și consemnate în declarațiile de martori aflate la dosar. Funcția publică impune responsabilități în ceea ce privește comportamentul și afirmațiile, motiv pentru care se impune sancțiunea afirmațiilor făcute.

5.2.2. Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director constată săvârșirea faptei de discriminare constând în încălcarea demnității umane potrivit art.2 alin.1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, sancționează reclamatul cu amendă contravențională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință. Cu privire la sancționarea contravențională a reclamatului s-a votat cu un număr de 6 voturi pentru și 1 (unul) împotriva.**

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta săvârșită de partea reclamată în data de 24.04.2013, constituie discriminare în conformitate cu prevederile **art.2 alin.1** coroborate cu **art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările ulterioare ;**
2. Potrivit art.26 alin.1 din OG 137/2000 se sancționează partea reclamată, respectiv domnul R.A.P., cu amendă contravențională în cuantum de 1000 lei;
3. Prezenta hotărâre se va comunica părților.
4. Prezenta hotărâre se va comunica și Direcției de impozite și taxe locale a județului ...

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Direcția de impozite și taxe locale a județului ..., conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) . În termen de 15 zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art.20 alin.10 al OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membri Colegiului director prezenți la ședință:

BERTZI Theodora – Membru

CAZACU Ioana – Membru

HALLER Istvan – Membru

JURA Cristian – Membru

PANFILE Anamaria – Membru

STANCIU Claudia – Membru

VASILE Alexandru – Membru

Data redactării: 15.10.2013

Redactat și motivat A.P.

C.V.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.